

Sygn. akt I ACa 251/23

I ACz 62/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Grzegorz Krężolek

Protokolant: Edyta Sieja

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2023 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości Ł. W. (1)

przeciwko W. W. (1) i K. W.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 11 października 2022 r. sygn. akt I C 3175/21

i zażalenia Syndyka na zawarte w punkcie II sentencji tego wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu

oddala apelację;

oddala zażalenie;

nie obciąża pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego należnymi powodowi.

Sygn. I ACa 251/23

I ACz 62/23

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym przeciwko małoletnim: K. W. i W. W. (1), syndyk masy upadłości Ł. W. (1), domagał się uznania za bezskuteczną względem masy upadłości, umowy darowizny z dnia 23 grudnia 2016 r. sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. (...) (...), na mocy której pozwani nabyli udziały po 1/2 części w prawie własności nieruchomości składających się z :

a/ działki gruntu nr ewid. (...) o obszarze 0,1337 ha, położonej w S.,

b/ działki gruntu nr ewid. (...) o obszarze 0,0220 ha, położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...),

c/ działek gruntu położonych w S. nr ewid. (...) o obszarze 0,1786 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,4302 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,2534 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,7875 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,4428 ha, dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...)

d/ lokalowej stanowiącej lokal nr (...), usytuowany na drugiej kondygnacji budynku, położonego w S. przy ul. (...) o powierzchni 148,80 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym w postaci piwnicy o powierzchni 10,90 m², o łącznej powierzchni 159,70 m², wraz częściami wspólnymi budynku, lokali oraz w działce gruntu pod budynkiem.

Strona powodowa domagała się także zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu żądania syndyk podnosił, iż darując dzieciom udziały we wskazanych nieruchomościach obecnie upadły Ł. W. (1) działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, a czynność prawna będąca podstawą powództwa została dokonana w warunkach realizujących wszystkie przesłanki normatywne skargi pauliańskiej.

Darujący dłużnik w ramach postępowania upadłościowego obciążony jest długiem na łączną kwotę 6 768 275,62 zł. Część tych, wówczas już wymagalnych zobowiązań, obciążała go w czasie dokonania kwestionowanej obecnie czynności prawnej.

Były to zobowiązania podatkowe i z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, a ponadto dług stwierdzony nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w W. w sprawie o sygnaturze (...) na kwotę 207 917 zł.

Z tych zobowiązań dłużnik musiał sobie zdawać sprawę i mieć świadomość tego, iż wyzbycie się bez ekwiwalentu udziałów w tak cennych składnikach majątkowych, których wartość syndyk już w postępowaniu upadłościowym ustalił na łączną sumę 205 000 złotych, co najmniej utrudni ich zaspokojenie.

Odpowiadając na pozew małoletni pozwani w których imieniu działali obydwój rodzice, którzy udzielili pełnomocnictwa zawodowemu pełnomocnikowi, domagali się oddalenia powództwa.

W swoim stanowisku podnosili, że żądanie jest niezasadne dlatego, iż w chwili zawierania umowy darowizny z synem i córką Ł. W. (1) dysponował innym majątkiem dochody z którego zapewniały zaspokojenie wierzycieli do których odwołuje się syndyk.

Wartości tego majątku przewyższała znacznie nie tylko te zobowiązania ale i wartość dokonanych czynności z dnia 23 grudnia 2016r darowizn udziałów w prawie własności nieruchomości.

Prowadzone jednoosobowo przedsiębiorstwo dłużnika - Firma Handlowo (...) w S. przynosiła wówczas wysokie dochody.

Twierdzili także, że zawarcie kwestionowanej przez syndyka umowy nie było podyktowane złą wiarą i zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli ale wynikało z honorowania wielopokoleniowej tradycji pozostawiania tych nieruchomości w rodzinie W.. Podkreślili, iż lokal mieszkalny przy ul. (...) jest jedynym mieszkaniem dla całej rodziny. Stąd roszczenie syndyka powinno być tym bardziej oddalone, także z powodu jego sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Wyrokiem z dnia 11 października 2022r Sąd Okręgowy w Kielcach :

- uznał za bezskuteczną względem masy upadłości Ł. W. (1) czynność prawną – umowę darowizny z dnia 23 grudnia 2016r. sporządzoną w formie aktu notarialnego nr Rep. (...) przed Notariuszem B. Ł. w Kancelarii Notarialnej w S., pomiędzy Ł. W. (1) a W. W. (1) i K. W., na mocy której K. W. i W. W. (1) nabyli po 1/2 (jednej drugiej) udziału w prawie własności:

a/nieruchomości oznaczonej jako działka o nr. ew. (...) o powierzchni 0,1337 ha, położonej w S.,

b/ nieruchomości oznaczonej jako działka o nr. ew. (...), o powierzchni 0,0220 ha ,położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...),

c/ nieruchomości składającej się z działek o nr. ew. (...), (...), (...), (...), (...), położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz

d/ lokalu nr (...), usytuowanego na drugiej kondygnacji budynku, położonego w S. przy ul. (...), o powierzchni 148,80m² wraz z pomieszczeniem przynależnym w postaci piwnicy o powierzchni 10,90m² , a także z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz w działce gruntu pod budynkiem [pkt I] ,

-odstąpił od obciążania pozwanych obowiązkiem zwrotu kosztów procesu i kosztów sądowych. [pkt II sentencji wyroku].

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia:

Ł. W. (1) prowadził od 1998 r. do 7 sierpnia 2019 r. jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo (...) z siedzibą w S., w ramach której zajmował się m.in. transportem, przewozem towarów krajowych i międzynarodowych, usługami budowlanymi sprzętem ciężkim, wynajmem pomieszczeń gospodarczych. Zatrudniał pracowników. Firma dysponowała środkami transportowymi typu ciągnik siodłowy, naczepy, sprzęt budowlany, koparko- ładowarki (w leasingu), pojazdy do odśnieżania.

Na okresie lat 2013-2015 firma (...) zaczęła mieć problemy finansowe. Część z kontrahentów zalegała z zapłatą za wykonane na ich rzecz usługi. Dłużnik nie regulował rat kredytu bankowego udzielonego przez (...) Bank SA w oparciu o umowę z dnia 27 września 2006 r. nr (...), składek ZUS, należności podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku dochodowego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz VAT, zalegał z opłatami na rzecz Urzędu Miasta S. z tytułu podatku od nieruchomości za 2012 r. i od 2014 r. oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi za lata 2013 r.i 2014 r.

Jego zaległości w obowiązkowych świadczeniach dotyczyły także należności na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z tytułu dofinansowania wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za okres od 1 stycznia 2016 r. do 30 września 2017 r. Pomędzy dłużnikiem a wierzycielami zawierane były ugody, część zaległości płatniczych było rozkładanych były na raty.

W dniu 10 września 2012 r. (...) Bank SA z siedzibą we W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), który został zaopatrzony klauzulą wykonalności na podstawie postanowienia referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w S. z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie sygn. (...)

W stosunku do Ł. W. (1) wydane zostały min. nakazy zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy L. wL.

- w dniu 8 czerwca 2016 r. w sprawie sygn. (...) na kwotę 409,51 zł oraz 393 zł tytułem kosztów procesu,

- w dniu 23 czerwca 2016 r. w sprawie sygn. (...) na kwotę 748,91 zł i 367,80 zł tytułem kosztów procesu,

- w dniu 10 października 2016 r. sygn. (...) na kwotę 145,04 zł i 142,88 zł tytułem, kosztów procesu,

- w dniu 6 lutego 2017 r. w sprawie sygn. (...) na kwotę 745,02 zł i 367,80 zł tytułem kosztów procesu,

- 13 listopada 2017 r. w sprawie sygn. (...),

- w dniu 22 grudnia 2017 r. w sprawie sygn. (...) na kwotę 712,33 zł oraz 210,30 zł tytułem kosztów procesu,

nadto nakazy zapłaty:

- w postępowaniu nakazowym w dniu 20 lipca 2016 r. w sprawie sygn. (...) Sądu Rejonowego w W. na kwotę 200 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 lipca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 7917 zł tytułem kosztów procesu ,

- w postępowaniu nakazowym w dniu 28 września 2016 r. sygn. (...) Sądu Rejonowego w G. na kwotę 11 822,45 zł wraz z kosztami postępowania w kwocie 3841 zł,

- w postępowaniu upominawczym z dnia 28 września 2016 r. sygn.. (...) Sądu Rejonowego w G. na kwotę 19 503, 61 zł.

Z dalszej części ustaleń wynika , iż :

w dniu 23 grudnia 2016 r. przed notariuszem B. Ł. z Kancelarii Notarialnej w S. została zawarta umowa darowizny Rep. (...), na podstawie której Ł. W. (1) darował swoim małoletnim dzieciom - córce K. W. i synowi W. W. (1) udziały po 1/2 części w prawie własności nieruchomości składających się z :

a/działki gruntu nr ewid. (...) o obszarze 0,1337 ha, położonej w S. przy ul. (...) , zabudowanej budynkami gospodarczymi (wybudowanymi w latach 40-tych XX wieku),

b/ działki gruntu nr (...) o obszarze 0,0220 ha, położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym o pow. użytkowej 220 m² (wybudowanym w latach 1909-1910),

c/ działek gruntu nr ewid. (...) o obszarze 0,1786 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,4302 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,2534 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,7875 ha, nr ewid. (...) o obszarze 0,4428 ha, położonych w S., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...),

nieruchomości lokalowej ,obejmującej lokal nr (...), o powierzchni użytkowej 148,80 m², usytuowany na drugiej kondygnacji budynku, położonego w S. przy ul. (...) wraz z pomieszczeniem przynależnym w postaci piwnicy o powierzchni 10,90 m², o łącznej powierzchni 159,70 m², wraz z częściami wspólnymi budynku, urządzeń nie służących do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz w działce gruntu pod budynkiem.

Dłużnik nabył darowane prawo do tych nieruchomości na podstawie postanowienia o dziale spadku i zniesieniu współwłasności z dnia 23 marca 2011 r. wydanym w sprawie oznaczonej sygnaturą sygn. (...), Sądu Rejonowego w S..

W imieniu małoletnich obdarowanych do opisanego wyżej aktu notarialnego stanęli Ł. W. (1) i M. G. ich - przedstawiciele ustawowi –rodzice- , uzyskując uprzednio zgodę Sądu Rejonowego w S. wyrażoną w postanowieniu z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie sygn.(...), na przyjęcie darowizny przedmiotowych nieruchomości w imieniu reprezentowanych dzieci w udziałach po 1/2 części na rzecz każdego z nich.

Wartość przedmiotu darowizny została określona w umowie na kwotę 155 000 zł. Urząd Skarbowy w S. wycenił wartość tych udziałów na dzień 16 czerwca 2020 r. na kwotę 205 000 zł brutto.

Jak ustala w dalszym ciągu Sąd I instancji , w dniu 17 października 2017 r. wobec Ł. W. (1) została wszczęta przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. kontrola dotycząca prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług Vat za okres od maja 2012 r. do grudnia 2014 r. Po przeprowadzeniu postępowania wydana została organ podatkowy decyzja określająca nieprawidłowości oraz wysokość należnego zobowiązania podatkowego, w łącznej wysokości 749 965 zł.

Na wniosek wierzycieli Ł. W. (1) wszczęte zostały postępowania egzekucyjne prowadzone przez: J. B. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W., T. S. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w N., M. Ś. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w T., T. L. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w S., J. K. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w S., M. M. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w S..

Organ podatkowy prowadził postępowania egzekucyjne na podstawie tytułów wykonawczych dotyczących zaległości podatkowych Ł. W. (1) oraz egzekucję administracyjną na podstawie tytułów wykonawczych wstawionych przez Prezydenta Miasta S., obejmujących wierzytelności z tytułu nieuiszczonego przez dłużnika podatku od nieruchomości za okres od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2019 r., a także wierzytelności Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych obejmujące zaległości z tytułu dofinansowania wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za okresy miesięczne w okresie pomiędzy 1 stycznia 2016 r. do 30 września 2017 r.

Dochody uzyskiwane przez Ł. W. (1) w ostatnich latach prowadzenia działalności gospodarczej w ramach firmy (...) były niewielkie i wynosiły :

w 2015 r. – 42046,28zł, w 2016 r. – 27703,97 zł, w 2017 r. -35935,64 zł w 2018 r. ojciec obdarowanych odnotował stratę w kwocie 56 133,32 zł., a w 2019 r. – w wysokości 152 175,02 zł.

Ł. W. (1) zlikwidował działalność gospodarczą z dniem 7 sierpnia 2019 r.

Na dzień 17 czerwca 2020 r. miał zaległości podatkowe z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych :

za grudzień 2012 r., od lipca 2018 r. do grudnia 2018 r., za miesiące styczeń, luty , czerwiec, lipiec, sierpień 2019 r.,

z tytułu podatku dochodowego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za 2012 r.,

- podatku od towarów i usług (VAT) za IV. kwartał 2017 r. oraz za I., II., III. kwartał 2018 r. oraz

podatku od czynności cywilnoprawnych.

Zaległości wraz z naliczonymi odsetkami na dzień 26 maja 2020 r. obejmowały kwoty 10 908,85 zł, 24 441zł, i 179 774,80 zł.

Nadto obciążały go zaległości publiczno – prawne z tytułu podatku od nieruchomości za lata 2012 i 2014-2020, oraz w opłatach za gospodarowanie odpadami komunalnymi za lata 2013 r. oraz 2014 r.

Na wniosek Skarbu Państwa- Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. z dnia 18 marca 2020 r. zostało wszczęte przez Sąd Rejonowy w K. postępowanie upadłościowe Ł. W. (1).

Postanowieniem z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie sygn. (...) Sąd ogłosił jego upadłość określając, że upadły jest osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej. Wyzначzył syndyka w osobie P. K., wezwał wierzycieli upadłego do zgłaszania wierzytelności do sędziego komisarza w terminie 30 dni od obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz wezwał osoby, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej , do ich zgłoszenia w terminie 30 dni od dnia obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym.

Podczas przebiegu tego postępowania syndyk w dniu 30 kwietnia 2021r złożył listę wierzytelności . Zgodnie z nią , suma wszystkich wierzytelności wynosi 6 010 402,88 zł, w tym kwota 95 070,40 zł wierzytelności podlegających zaspokojeniu w kategorii I, kwota 4 034 731,58 zł wierzytelności podlegających zaspokojeniu w kategorii II, kwota 1 880 601,26 zł wierzytelności podlegających zaspokojeniu w kategorii III.

Na podstawie tego dokumentu wierzycielami Ł. W. (1) są:

1. (...) Bank S.A. z siedziba we W. – kwota 38993,61 zł, z tytułu umowy kredytu złotowego z dnia 27 września 2006 r. ,
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. , Inspektorat w S. w kwocie 1 373 824,24 zł , z tytułu zaległości w odprowadzaniu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych, Fundusz Pracy,

3. Skarb Państwa - Naczelnik Urzędu Skarbowego w S. na sumę 180 999,25 zł, z tytułu zaległości w uiszczaniu podatku dochodowego od osób fizycznych, podatek VAT, podatku od czynności cywilnoprawnych,
4. (...) SA w W. co do kwoty 10 940,62 zł , z tytułu nieopłaconych ubezpieczeń komunikacyjnych,
5. Skarb Państwa -Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. w kwocie 200 zł tytułem mandatu karnego,
6. (...) (...) Fundusz Inwestycyjny zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W. w co do kwoty 19 503,61 zł ,
7. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., w zakresie sumy 68 065,74 zł,
8. Gmina S. w kwocie 373 742,07 zł , z tytułu nieopłaconego podatku od nieruchomości i opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
9. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w W. co do sumy 140 885,84 zł ,
10. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. , w zakresie kwoty 262 097,82 zł,
- 11.(...)Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. w kwocie 3 535 812,20 zł z tytułu umów : kredytu na lokal z dnia 30 marca 2011r. , umowy kredytu obrotowego z dnia 30 marca 2011 r. i umowy kredytu na sprzęt z dnia 30 marca 2011 r. oraz
12. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W. w zakresie kwoty 5 337,88 zł.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2021 r. wydanym w sprawie (...) lista została zatwierdzona przez sędziego komisarza.

W toku postępowania upadłościowego wierzyciele zgłaszali wobec upadłego dłużnika kolejne wierzytelności. Suma dodatkowo uznanych , na dzień 7 września 2021 r. , wynosiła 757 872,74 zł, w tym kwota 558 898,33 zł wierzytelności podlegających zaspokojeniu w kategorii II, kwota 194 974,41 zł wierzytelności podlegających zaspokojeniu w kategorii III i obejmowała wierzytelności zgłoszone przez:

Skarb Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. w kwocie 749 965,00 zł tytułem nieopłaconego podatku od towarów i usług,

(...) SA w R. w kwocie 3 907,74 zł tytułem nieopłaconych faktur za energię elektryczną.

Postanowieniem z dnia 12 października 2021 r. , wydanym w sprawie (...) , sędzia komisarz zatwierdził pierwsze uzupełnienie listy wierzytelności.

Sąd I instancji ustalił również , że:

W masie upadłości Ł. W. (1) znajduje się majątek w postaci nieruchomości stanowiącej jego własność , położonej w S. przy ul. (...), składającej się z działek ewidencyjnych nr (...), objętej księgą wieczystą (...).

Jest ona zabudowana budynkiem biurowym, budynkami gospodarczymi (warsztatowymi do obsługi taboru samochodowego i sprzętu budowlanego), parkingami, placami manewrowymi. Jej wartość , w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego została oszacowana na kwotę niespełna 1 000 000 zł. Nieruchomość obciążona jest hipotekami przymusowymi na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - w kwotach : 346 937,36 zł, 1 043 306,51 zł, 210 061,83 zł, 65292,12 zł, 110003,55 zł - łącznie 1 586 601,38 zł, oraz na rzecz Skarbu Państwa – w kwocie 131 197,80 zł

Kolejnym składnikiem masy jest nieruchomości położona przy ul. (...), stanowiąca działkę ewidencyjną nr (...), objęta księgą wieczystą nr (...). Także ona jest obciążona hipotekami przymusowymi w kwotach: 85 437,89 zł, 354 692,93 zł, 15 385,80 zł, 8803,54 zł Łącznie obciążenie to wynosi 464 320,16 zł,

W dniu 5 września 2022 r. został przesłany przez Naczelnika (...) Skarbowego w K. do Sądu Rejonowego w S. akt oskarżenia przeciwko Ł. W. (1) oskarżonemu o przestępstwo skarbowe z art. 56§ 1 kks w zb. z art. 62§ 2 i art. 61 1 kks w zw. z art. 6§ 2 kks w zw. z art. 7 § 1 kks.

Z dalszej części ustaleń wynika również, iż :

pozwani K. W. i W. W. (1) mieszkają wraz z rodzicami w będącym przedmiotem darowizny lokalu mieszkalnym nr (...) usytuowanym na pierwszym piętrze budynku, położonego w S. przy ul. (...). K. W. ma obecnie (...) lat, a W. W. (1) (...) lat.

Ocenę prawną roszczenia syndyka, które uznał za uzasadnione w całości, Sąd Okręgowy oparł na stwierdzeniach i wnioskach, które można podsumować w następujący sposób :

Syndyk masy upadłości Ł. W. (1) jest czynnie legitymowany do wytoczenia powództwa, w ramach którego dochodzi zgłoszonego w pozwie roszczenia. Podstawą tej legitymacji jest art. 132 ust. 1 w zw. z art. 131 ustawy z dnia 28 lutego 2003r Prawo upadłościowe [jeden. tekst DzU z 2022 poz. 1520 ze zm].

W myśl art. 131 ustawy, w sprawach nieuregulowanych przepisami art. 127-130a do zaskarżenia czynności prawnych upadłego, dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, przepisy art. 132-134 oraz przepisy Kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika stosuje się odpowiednio.

Powołując treść art. 527 § 1 k.c. oraz identyfikując przesłanki normatywne skargi pauliańskiej, a także odwołując się do art. 528 kc Sąd I instancji stanął na stanowisku, że syndyk sprostał – w zakresie, który go obciążał, obowiązkowi dowodowemu wykazania warunków spełnienia których decydowało o uznaniu jego roszczenia za usprawiedliwione,

b/ na podstawie czynności prawnej z ojcem – dłużnikiem, dokonanej w dniu 23 grudnia 2016r obdarowani uzyskali, pod tytułami darmymi, korzyści majątkowe w postaci udziałów w nieruchomościach gruntowych oraz w nieruchomości lokalowej.

Ł. W. (1) obdarowując córkę i syna - jak dowodzi tego zgromadzony materiał procesowy, działał ze świadomością pokrzywdzenia swoich wierzycieli. Nie później niż od 2014 r. sytuacja finansowa prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa zaczęła się pogarszać z uwagi na zatory płatnicze w płatnościach za wykonane przez dłużnika usługi. Nadto przez poważną awarię koparki oraz załamanie na rynku usług transportowych jak również konieczność dostosowania działalności do nowych wymogów prawnych, co było kosztowne i nie zawsze znajdowało pokrycie w osiągniętych dochodach przedsiębiorstwa, ich skala była coraz mniejsza.

W konsekwencji dłużnik zalegał z płatnościami rat leasingowych, rat kredytu bankowego, podjął starania aby otrzymać kredyt konsolidacyjny.

Już w 2012 r. pojawiły się pierwsze zaległości w uiszczaniu należności publiczno- prawnych (składek ZUS, podatku dochodowego od osób fizycznych i od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, podatku VAT, podatku od nieruchomości, opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi), które rosły wraz z upływem czasu. Dłużnik zalegał z zapłatą należności na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z tytułu dofinansowania wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, począwszy od 1 stycznia 2016 r. Zaprzestał także spłacania kredytów bankowych.

Już w połowie 2016r, jak argumentuje w dalszym ciągu Sąd I instancji, wierzyciele dłużnika zaczęli kierować roszczenia wobec niego do Sądu. Wydane były pierwsze nakazy zapłaty stwierdzające te zaległości, które opiewały na coraz

wyższe sumy. Łączyły się one z wdrażaniem przeciwko ojcu obdarowanych sądowych i administracyjnych postępowań egzekucyjnych.

W tych okolicznościach faktycznych, dokonując kwestionowanej przez syndyka czynności prawnej, dłużnik musiał mieć świadomość pokrzywdzenia nią wierzycieli, skoro można ją potwierdzić zgodnie z powołanymi przez Sąd Okręgowy orzeczeniami SA w K., gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem swoich pretensji finansowych.

Sąd I instancji podkreślił także, iż w wyniku darowizny z synem i córką Ł. W. pozbywał się nieodpłatnie jedynych składników majątkowych, które nie były, jak dotąd, obciążone rzeczowo na rzecz wierzycieli do których mogła być skierowana egzekucja, przed którą, w ten sposób, dłużnik chciał te składniki uchronić.

W tym kontekście za nietrafny argument ocenił twierdzenie pozwanych zgodnie z którym zamiarem, który miał być zrealizowany przez tę czynność było zachowanie tych nieruchomości w rodzinie, która od wielu pokoleń była ich właścicielem.

Sąd podniósł również, iż prawnie irrelevantne dla oceny zasadności tej przesłanki skargi pauliańskiej jest to, czy dłużnik działa „z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli”. Wystarcza że jego czynność prowadzi w swoich następstwach do takiego skutku,

c/ nie mają racji pozwani broniąc się w postępowaniu zarzutem, iż kwestionowaną czynnością wierzyciele dłużnika nie zostali pokrzywdzeni albowiem w dacie zawierania darowizny Ł. W. (1) dysponował, innym wystarczającym majątkiem, który gwarantował zaspokojenie ich ówczesnych pretensji finansowych.

Darujący wskazywał przy tym na dwa tego rodzaju składniki majątkowe:

- zabudowaną nieruchomość składającą się z działek nr (...) o łącznej pow. 1,5304 ha położoną w S., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz

- realność niezabudowaną, stanowiącą działkę nr (...) o pow. 0,6544 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Sąd I instancji wskazał przede wszystkim, że obydwie już wówczas były obciążone rzeczowo na znaczne kwoty na rzecz wierzycieli dłużnika, a stan taki nie zmienił się do czasu ogłoszenia upadłości. Dodał, iż łączne obciążenie hipoteczne wynosi – na nieruchomości obejmującej działki o nr. ewid. (...) - na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - 1 586 601,38 zł, a na rzecz Skarbu Państwa –131 197,80 zł. W przypadku nieruchomości obejmującej działkę ewidencyjną nr.(...) - jest to kwota 464 320,16 zł.

Ł. W. (1) musiał sobie już w chwili zawarcia umowy zdawać sobie sprawę że w pierwszej kolejności z obu tych elementów jego majątku zaspokojeni będą wierzyciele hipoteczni. Tym samym pozostali –nieuprzywilejowani rzeczowo, faktycznie nie uzyskają z nich zaspokojenia.

Sąd stanowisko to uzupełnił stwierdzeniem, iż jakkolwiek w toku procesu sporna była wartość powyższych nieruchomości pozostających w majątku upadłego ale Ł. W. (1), przyznał przed Sądem, iż nie zakwestionował, wartości tych nieruchomości w tym w szczególności tej zabudowanej, oszacowanej przez rzeczoznawcę w postępowaniu upadłościowym na sumę blisko 1 miliona złotych.

Podsumowując tę część swojego wyводу, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż ustalone w postępowaniu fakty dostatecznie potwierdziły wniosek zgodnie z którym na skutek nieodpłatnej czynności z dnia 23 grudnia 2016r dłużnik, wyzbył się cennych składników majątkowych, doprowadzając do sytuacji w której stał się niewypłacalnym w wyższym stopniu aniżeli przed jej podjęciem,

d/ za niezasadny uznał także podnoszony przez powodów zarzut sprzeczności dochodzonego roszczenia z zasadami współżycia społecznego.

Zdaniem Sądu I instancji instytucja skargi pauliańskiej sama w sobie ma służyć realizacji zasad współżycia społecznego, stanowiąc ochronę praw wierzycieli przed działaniami dłużników zmierzających do wyzbycia się posiadanego majątku i udaremnienia ich zaspokojenia. Okoliczności faktyczne towarzyszące dokonanej czynności prawnej nie przekonują, iż u podstaw umowy darowizny dokonanej przez ojca obdarowanych był inny cel aniżeli wyzbycie się wartościowych składników majątkowych.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 102kpc.

Sąd ocenił, iż obydwójce pozwani mogą skorzystać z dobrodziejstwa nie obciążania ich na rzecz wygrywającego syndyka kosztami procesu, a za takim stanowiskiem przemawiają względy słuszności skoro żadne z nich nie ma własnych dochodów ani majątku.

We wnioskach apelacji od tego orzeczenia, które zaskarżyli w całości, K. i W. W. (1) domagali się wydania przez Sąd Apelacyjny orzeczenia reformatoryjnego, którym powództwo zostanie oddalone.

Środek odwoławczy został oparty na zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający dla treści zaskarżanego orzeczenia istotne znaczenie, a to art. 233§1 poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonych dowodów i zastąpienie jej oceną dowolną, sprzeczną z regułami logiki i doświadczenia życiowego.

Zarzucana wada miała polegać, jak wynika z motywów tego zarzutu, na niepoprawnej ocenie prawnej zgodnie z którą syndyk wykazał wszystkie przesłanki uznania czynności z dnia 23 grudnia 2016r za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości mimo, iż:

a/ umowa pomiędzy dłużnikiem a jego dziećmi została zawarta na cztery lata przed ogłoszeniem upadłości Ł. W. (1), kiedy jego firma dobrze prosperowała i był wypłacalny. Obydwa te elementy faktyczne wykluczają poprawność wniosku Sądu Okręgowego, że darowizna została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Formułując odmienną ocenę nie dostrzegł ani nie ocenił z tego punktu widzenia, że stanowiąca majątek dłużnika zabudowana nieruchomości położona w S. przy ul. (...) została oszacowana na potrzeby ustalenia zdolności kredytowej dłużnika kwotą ponad 6 700 000zł milionów złotych. Tylko ten składnik wówczas wystarczał na to, aby stanowić gwarancje zaspokojenia jego wierzycieli [[nawet wyjąwszy składniki majątku objęte kwestionowaną przez syndyka czynnością prawną],

b/ wartość przedmiotu darowizny [155 000zł] w porównaniu z wartością wskazanej wyżej nieruchomości jedynie potwierdza zasadność wniosku skarżących,

c/ składniki majątkowe objęte umową z dnia 23 grudnia 2016r stanowiąc elementy dziedzictwa rodzinnego rodziny W. od pokoleń, nie były nigdy przez ojca obdarowanych wykorzystywane na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej,

d/ lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w S. jest wykorzystywany przez dzieci dłużnika do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, i nie mają one możliwości zamieszkania w innym miejscu,

e/ wierzyciele Ł. W. (1) nigdy nie kierowali do składników majątkowych objętych kwestionowaną przez syndyka umową darowizny swoich żądań i wniosków służących zaspokojeniu ich pretensji finansowych wobec niego,

Sąd nie uwzględnił w ramach wyrażonej oceny roszczenia zgłoszonego przez syndyka, że :

f/ syndyk niewłaściwie zarządza masą upadłości , nie wynajmując części lokali użytkowych zdatnych do tego , znajdujących się na nieruchomości przy ul. (...) w S. , a nadto nie wskazał pomimo wniosku pozwanych jaka była wysokość zadłużenia dłużnika na datę najbardziej zbliżoną do dnia dokonywania kwestionowanej czynności z 23 grudnia 2016r ,

g/ Sąd I instancji nie dostrzegł ani nie ocenił tego , że dłużnik nie działał z zamiarem [w celu] pokrzywdzenia wierzycieli , zawierając umowę darmą ze swoimi dziećmi. Gdyby tak było to w miejsce darowizny dokonałby innych czynności prawnych z osobami trzecimi , tworzących ich łańcuch , każda o fraudacyjnym charakterze,

- naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i nie nieprawidłowe zastosowanie :

a/ art. 527 §1 kc w zw z art. 6 kc wobec niezasadnego uznania , iż syndyk wykazał w postępowaniu realizacji wszystkich przesłanek od których uzależnione jest uznanie skargi pauliańskiej za zasadną,

b/ art. 533 kc poprzez nieuprawnione przyjęcie , iż pozostały , po dokonaniu darowizny, majątek dłużnika nie wystarczał na zaspokojenie pretensji finansowych wierzycieli i to mimo , iż pozyskiwane środki kredytowe dłużnik przeznaczał on na modernizacje majątku swojego przedsiębiorstwa a część z jego elementów [lokale biurowe] nadaje się do bieżnego wynajmu z której to możliwości syndyk nie korzysta,

c/ art. 5 kc jako następstwa braku uznania roszczenia syndyka za niezgodne z zasadami współżycia społecznego mimo , iż w ten sposób małoletni utracą możliwość zaspokajania swoich potrzeb mieszkaniowych w lokalu przy ul. (...) , tracąc tym samym „ dach nad głową „.

Odpowiadając na apelację powód domagał się jej oddalenia jako pozbawionej uzasadnionych podstaw oraz obciążenia skarżących kosztami postępowania przed Sądem II instancji.

Syndyk wniósł również zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie II sentencji wyroku z dnia 11 października 2022r

Opierając środek odwoławczy na zarzucie naruszenia art. 98 §1 i 3 kpc w zw z §2 pkt 7 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych poprzez jego niezastosowanie przez Sąd I instancji , skarżący domagał się zmiany zaskarżonej części orzeczenia poprzez zasądzenie na jego rzecz od pozwanych kwoty 10 800 zł tytułem kosztów procesu. Postulował także przyznanie od przerywających obdarowanych kosztów postępowania zażaleniowego.

W motywach swojego stanowiska syndyk eksponował okoliczność , że w takiej sytuacji faktycznej jaka ma miejsce w rozstrzyganej sprawie , ocenę możliwości pokrycia kosztów procesu należy odnosić do sytuacji finansowej i dochodowej rodziców małoletnich. Ta natomiast nie uzasadnia dostatecznie trafności rozstrzygnięcia objętego zażaleniem albowiem ojcem pozwanych pracuje , co wynikało z treści jego zeznań złożonych w postępowaniu,

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 września 2023r., pełnomocnik apelujących wniósł o oddalenie zażalenia / pot k. 349 v akt /.

Rozpoznając apelację Sąd II instancji rozważył :

Środek odwoławczy pozwanych nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Nie jest uzasadniony żaden z zarzutów na których oparli jego konstrukcję .

Nie mają racji pozwani podnosząc zarzut procesowy przekroczenia granic swobodnej oceny zgromadzonych dowodów i będący jego konsekwencją oraz funkcjonalnie z nim powiązany zarzut nieprawidłowości ustaleń.

Przypomnieć należy , iż zarzut procesowy jest uzasadniony jedynie wówczas , gdy spełnione zostaną równocześnie dwa warunki.

Strona odwołująca się do niego wykaże, że rzeczywiście sposób postępowania Sądu naruszał indywidualnie oznaczoną normę [normy] formalne. Jednocześnie nieprawidłowości te prowadziły do następstw, które miały istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia. Nieco inaczej kwestię tę ujmując, zarzut procesowy jest usprawiedliwiony jedynie wówczas, jeżeli zostanie dowiedzione, że gdyby nie potwierdzone błędy proceduralne Sądu niższej instancji, orzeczenie kończące spór stron miałoby inną treść.

Do tego generalium dodać należy, iż podnosząc zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów [oraz wynikających z tej wadliwej oceny, błędów w zakresie ustaleń doniosłych dla rozstrzygnięcia], skuteczne postawienie tych zarzutów wymaga od strony wykazania na czym, w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie tej oceny i ustaleń.

W szczególności ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością i jej odmowa przeciwnym, nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania, czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach, wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną, nie doniosłą z tego punktu widzenia polemiką oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii, wyrażające podobne stanowisko, powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005, sygn. III CK 3/05, obydwa powołane za zbiorem Lex/

Dopóty, dopóki ocena przeprowadzona przez Sąd ocena mieści się w granicach wyznaczonych przez tę normę procesową i nie doznały naruszenia wskazane tam jej kryteria, Sąd Odwoławczy obowiązany jest ocenę tę, a co za tym idzie także wnioski z niej wynikające dla ustaleń faktycznych, aprobować.

To, w jaki sposób pozwani motywują ich realizację, wyklucza uznanie ich za usprawiedliwione.

W miejsce rzeczowej, opartej na wskazanych wyżej kryteriach, odniesionej do indywidualnie oznaczonych dowodów [i opartych na wnioskach z tej oceny ustaleń faktycznych, które przez to miałyby być dotknięte wtykanymi błędami w zakresie tego jakiej treści fakty zostały ustalone a jakie, wbrew treści materiału dowodowego, ustalone nie zostały], polemiki ze sposobem postępowania Sądu Okręgowego, skarżący ograniczają się do przeciwstawienia jej własnej ich wersji, ich zdaniem poprawnej, w świetle której przesłanki normatywne skargi pauliańskiej nie zostały spełnione, w tym w szczególności ta, która wymaga przypisania dłużnikowi przy podejmowaniu kwestionowanej czynności świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli przynajmniej w zakresie ewentualności.

Analiza motywów, którymi apelujący posługują się aby omawiane zarzuty uzasadnić prowadzi do dwóch wniosków z których każdy z osobna jest wystarczającym do tego aby ocenić je jako nieuzasadnione.

Pierwszym jest taki, że - zgodnie z argumentacją apelujących - zarzucane błędy Sądu I instancji polegają na tym, że nie przyjął on wersji oceny i ustaleń, którą pozwani uznają za prawidłową.

Drugi to ocena, że przeważająca część motywacji weryfikowanych zarzutów służy nie tyle podaniu przyczyn dla których stanowisko Sądu niższej instancji co do oceny i ustaleń jest wadliwe ale polemice z oceną prawną ustalonych przez Sąd I instancji okoliczności faktycznych, na podstawie której wyraził on stanowisko prawne zgodnie z którym przesłanki normatywne od których zależało uznanie żądania syndyka za usprawiedliwione, zostały spełnione.

Z tych przyczyn, obydwa zarzuty nie mogą zostać podzielone, a w konsekwencji fakty ustalone przez Sąd Okręgowy, Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne.

Już tylko dla zapewnienia kompletności wyводу przypomnieć należy, iż ustaleń tych wynika, że sytuacja finansowa i dochodowa przedsiębiorstwa dłużnika, a w konsekwencji skala dochodów, którymi mógł dysponować zmieniała się na gorsze już od 2014r, a zatem na co najmniej dwa lata przed datą dokonania czynności o charakterze fraudacyjnym.

Jak zeznał świadek M. P. / por. k. 231-232 akt / już wówczas pojawiły się zatory płatnicze, na które nałożyły się : awaria koparki , którą dłużnik wykonywał usługi , trudności z terminową obsługą zaciągniętych uprzednio zobowiązana kredytowych wobec banków , narastała skala niespłacanych zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , jakkolwiek część trudności wynikało stąd , ze kontrahenci Ł. W. (1) nie regulowali na czas zobowiązań wobec niego.

Z ustaleń tych wynika także , że opisane trudności finansowe przełożyły się z biegiem czasu na ograniczenie skali dochodów przedsiębiorstwa darczyńcy , które w 2015 wynosiły jeszcze 42 046, 28 zł w skali roku , co samo w sobie jest kwotą nie wysoką ale już w 2016r / roku dokonania darowizny / była to kwota jeszcze istotnie mniejsza bo 27 703 , 97 zł /. Już tylko dla porównaniu , w roku kolejnym 2017r dłużnik osiągnął jeszcze z tej działalności dochód chociaż jeszcze niższy bo 35 935, 64 zł, w późniejszych okresach rocznych odnotowując jedynie stratę aż do czasu , kiedy w sierpniu 2019r., zdecydował się na zakończenie działalności gospodarczej.

Ustalenia te sa podstawa także do potwierdzenia tego , iż już w latach 2015 i 2016 wierzyciele zaczęli dochodzić od nie spłacającego na czas zobowiązań Ł. W. (1) , swoich wierzytelności na drodze sądowej uzyskując przeciwko niemu nakazy zapłaty nieraz na znaczne kwoty , w tym wyższe aniżeli wartość darowizny , która została określona w umowie z dnia 23 grudnia 2016r.

Ponieważ ojciec apelujących nie spłacał już wówczas także zobowiązań o charakterze publicznoprawnym zarówno Skarb Państwa w zakresie wierzytelności podatkowych jak i Zakład Ubezpieczeń Społecznych swoje pretensje finansowe, stwierdzone wystawianymi tytułami , zabezpieczyli rzeczowo na nieruchomościach dłużnika położonych w S. przy ul. (...) na kwoty - jak wynika z ustaleń , obecnie ponad 1, 7 miliona złotych na nieruchomości stanowiącej dotąd siedzibę firmy dłużnika i ponad 464 000 złotych na nieruchomości położonej pod tym samym adresem , która jest niezabudowana.

Materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu dał także podstawę do ustalenia , iż dłużnik w ramach postępowania upadłościowego nie kwestionował szacunku wartości zabudowanej nieruchomości stanowiącej siedzibę jego byłego przedsiębiorstwa dokonanej w 2020r na kwoty blisko 1 000 000zł , chociaż na potrzeby ustalenia jej wartości jako zabezpieczenia zaciąganego kredytu w roku 2013r / 13 maja 2013r / została ona oszacowana na 6 759 000zł / k. 148-181 akt/.

Przechodząc do oceny do oceny podniesionych przez skarżących zarzutów materialnych na wstępie, dla porządku należy wskazać , iż są niepoprawnie sformułowane.

Motywuując je pozwani odwołują się wprost do okoliczności faktycznych , które uznają za odpowiadające rzeczywistości stanowi rzeczy , a w świetle których Sąd I instancji uwzględniając powództwo syndyka naruszył zarówno art. 527 §1 kc w zw z art. 6 kc , art. 533 kc i art. 5 kc.

Taki zabieg konstrukcyjny decyduje o tym , że stawiane zarzuty są zarzutami dotyczącymi sposobu zastosowania przez Sąd Okręgowy wskazanych norm , które na podstawie powoływanych okoliczności powinny być zastosowane zdaniem apelantów inaczej [prowadząc do oddalenia powództwa]. W ten sposób motywowane nie stanowią polemiki z tym w jaki sposób Sąd I instancji rozumie i interpretuje treść tych przepisów , [na potrzeby których odwoływanie się do faktów ustalonych w rozstrzyganej sprawie jest zupełnie pozbawione doniosłości].

Z tych przyczyn Sąd II instancji uznaje , że zarzuty materialnej sformułowane w apelacji służą zakwestionowaniu sposobu zastosowania [lub niezastosowania gdy chodzi o art. 5 kc] przepisów kodeksowych powołanych przez skarżących.

Zarzuty te nie są uzasadnione.

Na wstępie jednak dla uporządkowania dalszej części motywów , mimo że uzasadnienie apelacji zupełnie tej kwestii nie podejmuje , wskazać należy ,że czynność dłużnika, którą Sąd Okręgowy uznał za fraudacyjną była darowizną [dokonaną pomiędzy dłużnikiem a najbliższymi członkami jego rodziny]. Skoro tak , to syndyk był wolny od

obowiązku wykazywania w postępowaniu okoliczności faktycznych potwierdzających to , iż obdarowani przyjmując jej przedmioty działali w złej wierze , wiedząc lub mogąc się przy dochowaniu należytej staranności dowiedzieć , że dłużnik / ojciec / , działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zawarcie przez dłużnika w dniu 23 grudnia 2016r umowy darowizny ma w precesje pauliańskim jeszcze jedną konsekwencję natury prawnej , a mianowicie , rodzi możliwość zastosowania domniemania ustanowionego w art. 529 kc. Pozwala ono na przyjęcie , iż dłużnik dokonując jej działał z pokrzywdzeniem wierzycieli o ile przed nią był , lub w jej wyniku stał się niewypłacalny, w rozumieniu tego pojęcia , którym posługuje się §2 art. 527 kc.

Co więcej, to domniemanie, jakkolwiek wzruszalne , zmienia regułę ciężaru dowodzenia , nakładając ten obowiązek na osobę trzecią / pozwanego / , który o ile chce obalić jego podstawę musi dowieść , że dłużnik , dokonując tej czynności / pod tytułem darmym w rozumieniu art. 888§1 kc / nie miał świadomości takiego pokrzywdzenia.

Pozwani nie zdołali w postępowaniu dowieść takich faktów i nie zniweczyli domniemania jako takiego.

Te generalne uwagi maja m. in. to następstwo , że kluczową z punktu widzenia oceny pierwszego ze sformułowanych przez apelujących zarzutów materialnych jest odpowiedź na pytanie czy w chwili dokonywania umowy darowizny Ł. W. (1) był niewypłacalny.

Niewypłacalność dłużnika stanowi obiektywnie istniejący stan faktyczny, a można go potwierdzić wówczas, jeśli nie jest w stanie wywiązać się z podjętych zobowiązań pieniężnych, a zatem gdy jego majątek – z pominięciem składników wyłączonych spod egzekucji, nie wystarcza na pokrycie długów.

Odwołując się do ustalonych w postępowaniu faktów uzasadnionym jest przyjęcie, iż jeszcze przed zawarciem umowy darowizny z dziećmi ich ojciec mógł być uważany za niewypłacalnego w takim rozumieniu.

Skala dochodów jego przedsiębiorstwa w latach 2015 i 2016r była stosunkowo niewielka , a kondycja finansowa (...). (...) pogarszała już od co najmniej 2014r.

Narastały niezapłacone należności na rzecz banków z tytułu zaciągniętych wcześniej kredytów . Przyszły darczyńca nie płacił należności publiczno- prawnych i składek na ubezpieczenie społeczne powodując narastanie długów zabezpieczanych na majątku przedsiębiorstwa . Zaczęły w okresie 2015 , 2016r pojawiać się tytuły egzekucyjne stwierdzające wierzytelności podmiotów trzecich , prywatnych i publicznych wobec ojca obdarowanych a ich liczba narastała, łącząc się także z wpisami obciążeń rzeczowych na najbardziej wartościowym składniku majątku Ł. W. (1) , zbudowanej nieruchomości przy. ul. (...) w S. , gdzie jego przedsiębiorstwo miało siedzibę .

W tych okolicznościach opisujących ówczesną kondycję finansową , majątkową i dochodową , decyduje się on za zawarcie z dziećmi umowy darowizny, ma podstawie której wyzbywa się , bez jakiegokolwiek ekwiwalentu tych składników majątku , które nie są [co niesporne pomiędzy stronami] naówczas jeszcze obciążone rzeczowo na rzecz wierzycieli.

W świetle takich faktów uzasadnionym jest wniosek , iż czynność ta tym bardziej pogłębiła istniejący już stan niewypłacalności dłużnika.

Wniosek taki jest usprawiedliwiony tym bardziej , gdy za utrwalonym orzecznictwem SN przyjąć , iż o takiej sytuacji można mówić nawet wówczas , gdy wierzyciel może mimo wszystko uzyskać zaspokojenie, lecz z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka dlatego , iż [wywołany czynnością fraudacyjną dłużnika] stan jego majątku- podstawy realizacji wierzytelności jest taki , iż powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie jej zaspokojenia.

W tym kontekście trzeba jeszcze doda , że pozwani nie zdołali wykazać w postępowaniu , że o takiej niewypłacalności ojca nie można mówić dlatego , że pozostały majątek - wyjąwszy składniki objęte umową z 23 grudnia 2016r , wystarczał na zaspokojenie wierzycieli.

Nieco oznaczeń kwestię tę ujmując bronili się zarzutem braku związku przyczynowego pomiędzy kwestionowaną czynnością a stanem niewypłacalności Ł. W. (1) w rozumieniu tego pojęcia przyjmowanym na potrzeby instytucji skargi pauliańskiej.

Ponownie odwołując się do poczynionych w sprawie ustaleń wskazać należy, iż pozwani nie zgłaszali wniosków dowodowych mających dowodzić, że te pozostałe składniki majątkowe a w szczególności zabudowana nieruchomości przy ul. (...) w S. gwarantowała takie zaspokojenie tak przed jak i po dokonaniu czynności. To że uzasadniony jest wniosek przeciwny dowodzi dostatecznie okoliczność, iż wobec darującego dłużnika w dniu 27 maja 2020r w sprawie (...) Sąd Rejonowy w K. ogłosił upadłość, a dłużnik wcześniej, w sierpniu 2019r zlikwidował prowadzoną działalność gospodarczą.

Nie można także nie dostrzegać, że w chwili dokonywania czynności jego przedsiębiorstwo funkcjonowało a realnym - rzeczywiście dostępnym dla wierzycieli sposobem zaspokojenia wymagalnych wierzytelności były przede wszystkim dochody z tej działalności.

Odwoływanie się do wartości nieruchomości będącej siedzibą i centrum firmy dłużnika jako gwarancji zaspokojenia wierzycieli jest z rozważanego punktu widzenia pozbawione realizmu, skoro spieniężenie jej na potrzeby innych wierzycieli niż ci zabezpieczeni hipotecznie na niej, było wówczas wykluczone bo wiązać by się musiało z zaprzestaniem działalności przedsiębiorstwa Ł. W. .

Nie można również nie uwzględnić, że dłużnik po wszczęciu postępowania upadłościowego nie negował wyceny tej nieruchomości na poziomie około 1 miliona złotych, a według niekwestionowanego w apelacji ustalenia faktycznego, aktualny stan zadłużenia upadłego/ według zatwierdzonych w tym postępowaniu list wierzytelności / to suma ponad 6 milionów złotych.

Nota bene, już w dacie dokonywania czynności fraudacyjnej także i ta realność była zabezpieczona rzeczowo na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W tych warunkach, przy braku wniosków dowodowych po stronie pozwanych służących dowodzeniu, że mimo to majątek dłużnika wystarczał na uspokojenie pretensji finansowych jego wierzycieli, uzasadnionym jest przyjęcie, że zarówno przed jak i po zawarciu umowy darowizny Ł. W. (1) był niewpłacany, a skutkiem fraudacyjnej czynności prawnej było jedynie pogłębienie tego stanu z którym czynność z 23 grudnia 2016r pozostaje w związku przyczynowym i to adekwatnym charakterze.

Dodać jeszcze należy, że pozbawionym znaczenia dla oceny tego zarzutu pozostają podnoszone przez skarżących okoliczności dotyczące tego, iż syndyk niegospodarnie zarządza masą upadłości oraz, że decyzja Ł. W. o darowaniu dzieciom składników majątkowych było motywowane honorowaniem wielopokoleniowej tradycji rodzinnej.

W odniesieniu do pierwszego z zarzutów upadły dysponuje innymi przewidzianymi prawem upadłościowym środkami reakcji na ten twierdzony sposób działania syndyka. Drugi, odnosząc się potencjalnie do sfery motywacyjnej dłużnika nie może w żaden sposób wpłynąć na ocenę roszczenia syndyka, zważywszy na to, co jest przedmiotem oceny Sądu w procesie pauliańskim.

Odeprzeć należy kolejny zarzut materialny, w ramach którego pozwani kwestionują sposób zastosowania przez Sąd I instancji art. 533 kc.

Sformułowanie tego zarzutu, przez prymat wyrażonego przez Sąd Okręgowy w motywach orzeczenia objętego kontrolą instancyjną stanowiska prawnego ale także zarzutów jakimi dzieci dłużnika broniły się w postępowaniu, nie jest do końca zrozumiałe. Wskazana w nim norma jest źródłem uprawnienia dla pozwanej osoby trzeciej do skorzystania z upoważnienia przemienne / tzw. facultas alternativa / aby zwolnić się od obowiązku zadośćuczynienia roszczeniu pauliańskiemu wierzyciela wierzycieli zaspokajanych się z masy upadłości.

Norma ta mogłaby zostać naruszona wówczas , gdyby pomimo istnienia ku temu podstaw faktycznych wspierających zarzut pozwanych wywodzony z tego przepisu Sąd normy tej nie zastosował.

Tak jednak w rozpoznawanej sprawie nie było, a pozwani nawet nie odwoływali się w toku sporu do takiego uprawnienia po swojej stronie , kwestionując podstawy /zasadę/ swojej odpowiedzialności.

W szczególności nie zaoferowali ich zaspokojenia wierzytelności zgłoszonych do masy upadłości z własnych zasobów majątkowych / w tym tych , które były przedmiotem darowizny / .

O ile natomiast inaczej rozumieć intencje powołania tego zarzutu , a mianowicie , że za jego pośrednictwem pozwani chcieli wskazać na nie wzięty pod rozwagę przez Sąd meriti brak związku przyczynowego pomiędzy czynnością prawną pomiędzy ojcem i dziećmi a stanem niewypłacalności Ł. W. to , jak już była o tym mowa, związek taki należy potwierdzić, a stan niewypłacalności dłużnika na skutek tej czynności prawnej jedynie się pogłębił.

Chybiony jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 5 kc poprzez brak oceny i wnioskowania , iż roszczenie syndyka dochodzącego roszczenia pauliańskiego od obdarowanych małoletnich jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

W motywach zarzutu brak jest rzeczowych argumentów potwierdzających dostatecznie to , że dochodząc tego roszczenia powód nadużył swojego prawa podmiotowego , postępując niezgodnie z tymi zasadami.

To , że jego adresatami po stronie biernej są osoby małoletnie samo w sobie nie jest wystarczające aby w powołaniu się na te zasady powództwo takie oddalić .

W powołaniu się na eksponowane w treści motywów zarzutu następstwa uwzględnienia skargi pauliańskiej w sferze majątkowej dzieci dłużnika wskazać należy , iż to przede wszystkim dłużnik doprowadził do sytuacji , że lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w S. może stanowić element majątkowy z którego nastąpi zaspokojenie wierzycieli upadłego. Wskazując , że nawet w takiej sytuacji małoletni nie są pozbawieni środków prawnych służących ochronie ich interesów w zakresie zapewnienia im zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych dodać , iż takie następstwa na które powołuje się autor zarzutu, mogłyby potencjalnie być podstawą aby z uwagi właśnie na nie, wyłączył możliwość zastosowania skargi wobec małoletnich jako potencjalnie pozwanych.

Skoro tak się na stało , tym bardziej przy braku jakiegokolwiek argumentacji skarżących idącej w tym kierunku, wykluczona jest ocena , iż że samo skorzystanie z przysługującego w systemie prawnym uprawnienia , stanowi nadużycie prawa podmiotowego , jak oceniają to apelujący.

Z podanych powodów , w uznaniu apelacji za nieuzasadnioną , Sąd II instancji orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 527 §1 i 2 oraz 528 i 529 kc.

Rozpoznając zażalenie syndyka Sąd Apelacyjny ocenił je jako niezasadne.

Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika , że małoletni K. i W. W. (1) liczą odpowiednio (...) i (...) lat. Poza sporem jest , iż nie mają własnego majątku ani nie osiągają dochodów. Zatem o tym czy są w stanie sprostać obowiązkom finansowym związanym ze zwrotem wygrywającemu syndykowi należnych kosztów procesu , decyduje status finansowy i majątkowy ich rodziców M. G. i Ł. W. (1) / nota bene do ich kondycji finansowej nawiązuje wprost autor zażalenia, opierając na niej jedyny argument środka odwoławczego/.

Sytuacja rodziców pozwanych z rozważanego punktu widzenia jest zła, a wynika ona z ustaleń Sądu Apelacyjnego dokonanych na potrzeby rozpoznawania wniosku pozwanych o zwolnienie od opłaty od apelacji. / por k. 287-306 oraz k. 314-317 akt/

W rodzinie pracuje w sposób stały tylko dłużnik , zarabiając miesięcznie kwotę niewiele przekraczającą 2 600 złotych miesięcznie. Matka pozwanych obecnie jest osobą bezrobotną.

Skoro tak , to przy wynikającej także ze złożonych dokumentów , konieczności leczenia schorzeń kolan K. W. , obciążanie pozwanych tymi kosztami nie dałoby się pogodzić z zasadami słuszności i sprawiedliwości , którym w tym wyjątkowym przypadku musi ustalić pierwszeństwa reguła odpowiedzialności za wynik sprawy.

Dlatego też wyrażające inne stanowisko zażalenie syndyka , jako niezasadne , zostało oddalone na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 396 §3 kpc oraz art. 102 kpc.

Te same przyczyny o których była mowa wyżej zdecydowały o tym , iż przerywający także etap apelacyjny sporu stron pozwani , nie zostali obciążeni kosztami postępowania apelacyjnego , należnymi stronie przeciwnej.

Brak jest bowiem dostatecznych podstaw aby uznać , iż sytuacja finansowa i dochodowa dzieci oraz ich rodziców uległa zmianie , szczególnie , że powód nie podniósł w postępowaniu przed Sadem II instancji nawet żadnych twierdzeń wskazujących na taką zmianę.

Dlatego na podstawie art. 102 kpc w zw. z art. 391 §1 kpc, Sąd Apelacyjny nie obciążył K. i W. W. (1) obowiązkiem ich zwrotu na rzecz przeciwnika procesowego.